

A MUNKA

XVIII. évfolyam, 31. szám.

Ára 16 fillér

Salgótarján, 1940 július 27

A kárpátaljai vajdaság.

Teleki Pál gróf miniszterelnök a képviselőház nyári szünet előtti utolsó ülésén benyújtotta a kárpátaljai vajdaságról és annak önkormányzatáról szóló törvényjavaslatot. Ezzel a javaslattal a magyar alkotmány fejlődésében egy igen fontos fordulóponthoz jutottunk el, mert a magyar kormány és a nemzet bizonyoságot tett e törvényjavaslat banyújtásával arról, hogy az évezredes magyar alkotmány szellemében; annak keretei között is olyan jogokat és életlehetőségeket tud az ország területén élő idegenajku nemzetiségek számára biztosítani, amelyek teljesen megfelelnek a mai idők követelményeinek és szerencsésen egyeztetik össze a magyar állam szétbonthatatlan egységének gondolatát Kárpátalja népének jogos érdekeivel.

Ez a törvényjavaslat önkormányzatot ad Kárpátaljának, azt vajdasággá nyilvánítja s az önkormányzati elv alapján lehetővé teszi, hogy e terület lakosai az egyenjogúság szellemében minél nagyobb mértékben vehessenek részt a közigazgatásban és saját ügyeik intézésében. Az önkormányzattal a magyar nemzet elsősorban a rutén nép hűségét és kitartását akarta jutalmazni, hiszen kétségtelen, hogy a rutének történelmünk folyamán mindig hűven kitartottak a magyarság mellett s nem tántorodtak meg a huszéves cseh uralom alatt sem, amely egyébként súlyos csapódást, keserűséget, valamint a gazdasági és szociális viszonyok nagymértékű rosszabbodását jelentette számukra. A csehek sohasem adták meg Kárpátaljának a páris-környéki békeszerződésben megígért önkormányzatot s gazdasági szempontból mindig gyarmatnak tekintették s a legmostohább elbánásban részesítették ezt a területet.

Ezre szemben a magyar kormány a felszabadulás után haladéktalanul hozzálátott egyrészt az önkormányzati elv alapján álló közigazgatási rendszer kiépítéséhez, másrészt azonban a felszabadulás óta eltelt másfél év alatt már igen sokat tett a jobbsorsra érdemes rutén nép gazdasági és szociális viszonyainak megjavítása érdekében is. Egán Ede és Darányi Ignác szellemi hagyományait követte a magyar kormány akkor, amikor legelső kötelességének tekintette, hogy a csehek által két évtizeden keresztül bűnös módon elhanyagolt és kiuzsorázott rutén népet megsegítse. Kárpátalja lakosai a felszabadulás után azonnal érezhették, hogy Szent István birodalmában már jobb jövőt remélhetnek, mint a hazugságon felépült Cseh-szlovák köztársaságban. A magyar kormány elsősorban a munkanélküliség enyhítése érdekében nagyszabású közmunkát indított meg, iskolákat, egészségházakat, orvosi lakásokat építtetett az elhagyott rutén falvakban, népies gazdasági tanfolyamokat állított fel s fontos in-

tezkedéseket tett a havasi legelők feljavítása, a szarvasmarha tenyésztés fejlesztése, a műtrágyák fokozott használata, valamint az erdők kezelésének okszerűvé tétele érdekében. Ezeknek a kormányzati intézkedéseknek üdvös hatását már ma is érzi a rutén nép. Erősen javultak az országnak e területén a napszámberék s a kormány gondoskodott arról is, hogy a rutén nép ellátásának céljaira megfelelő mennyiségű és minőségű olcsó élelmiszerek álljanak rendelkezésre.

A kárpátaljai vajdaság önkor-

mányzata és a rutén nép érdekében tett és a jövőben még fogantatandó gazdasági és szociális irányu intézkedések kivétel nélkül azt a célt szolgálják, hogy az országnak ezt a részét, amely évtizedeken keresztül mérhetetlen nyomor és szenvedés színhelye volt, virágzó területté varázsolják, kihasználva Kárpátalja kitűnő természeti adottságait és kincseit. Egészen bizonyos, hogy néhány éven belül lényegesen meg fognak javulni a rutén nép gazdasági és szociális viszonyai a megelégedett testvéri közösségben fogja Kárpátalja népe áldani azt a történelmi fordulatot, amely ismét visszahozta évezredes hazájához.

Hajbókolás.

Évek óta hallottuk és olvastuk felolós és felelőtlen, kimagasló közéleti férfiakról, hogy tisztultabb szellemet és légkört kell teremteni a köz és magánéletben egyaránt. Mindenki várta ennek a sivar és nemtelen állapothoz — melyben két évtized óta élünk — a megszűnését vagy legalább a csökkenését, helyette azonban azt tapasztaltuk, hogy a komoly férfiak szájából elhangzott komoly szavak, intelmek frázisokká davalálódtak. Mintha magunk, mindannyian, a köz- és magánélet ellenségeivé esküdtünk volna, kik tudatosan, kik tudat alatt s pont az ellenkezőjét csináltuk és csináljuk annak, ami a magunk egyéni élete, a köz és az ország javára szolgálna.

Ilyen aggasztó, nemtelenül csup tüneménye köz- és magánéletünknek a minden polgári önértéket megcsúfoló *szervilizmusnak*, a hízog szolgalelkűségnek nagy mértékű elharapódzása, a társadalmi rétegződéseken belül elterjedt *hasztlaknak* a polgári életet és társadalmi érintkezést ma-holnap teljesen megölő mérgező gombái, melyek nemcsak az egyén életét teszik megutálttá, nemcsak a termelő munka életerejét rágiák, de szétbomlasztják azt a társadalmi egységet, mely imigye amigye még látszólag teng-leng s amelynek éppen ezekben a nehéz időkben, amikor az ország élet halálküzdelme folyik, a legerőteljesebben kellene virulnia.

A hajbókolás epidémiája akkor kezdődött, amikor az egyén szörnyű függőségbe került azáltal, hogy a munkája teljesen elértéktelenedett, amikor „merő kegyelemből” keményen megdolgoztatták, amikor a „B. lista” szomorúan kísérteties réme nem is vékony fonálon, de gyenge hajszálon, Damoklesz kardjaként lebeggett feje fölött s amikor fel kellett adni az önértéket, az „éltelt ló”-t azért a többszörösen lecsökkentett kenyérdarabért, mely valamiképpen mégiscsak biztosította az egyént és esetleg több tagu családját az éhenhalástól. Amikor ennek a darabka kenyérnek elvesztését féltő, vagy már kenyértelenné vált egyén fűhöz-fához volt kénytelen kapkodni, a tömegben minél több és befolyásosabb „pártfogót” kizsemelni és keresni, amikor a Jakob-létrájának magasságát is felülmúló protekcióhoz a szükséges létrafokok számát kellett kiigyalni, kikönyökölni és kitérdelni, igen, akkor kezdett a révült szemű emberek szája gépies, ijedt bebegéssel rájárni arra az öszintetlen, alakoskodó makogásra, a „kegyeskedjék méltóztatni”, „legalázatosabb tiszteletem” hajbókolásra, melyben sohasem volt igazi alázat, valódi tisztelát, legkevésbé tekintélytisztelet s amely méltatlan volt mind a hajbókolóhoz, mind a meghallgatójához.

A hiba azonban az utóbbiban volt, aki ezt az emberi önértéket sárbataposó al-alázatot elfogadta, nem is beszélve

azokról akik ezt elvárták, hiúságban és corpusban dagadtra biztak s féltisteneknek képzelve magukat odáig mentek, hogy csak azok lettek a „kegyeltjeik”, akik különösebb ok és cél nélkül ezt az „udvariassági” stílust gyakorolták előtük s meghonosították „rana ruptai” személyük számára. A gyakorlat mesterekké képezte ki az embereket s gondolkodás nélkül szajkózták azt a hidalgó-stílust, melyről az évek múlása alatt korszerű „udvariassági forma” lett s természetes aláolása az öszinteségnek, tiszteletnek, önértéket, sőt a nemes értelmezésű udvariasságnak is.

A sok al-alázat al büszkeséget, pöffeszkedést termelt ki. Felfelé alázat, lefelé pöffeszkedés, gőg és baszkodás. A sok alázatlól mindenki többnek igyekezett látszani és odadörgölődni, ahol ezt a többletet elérni vélte. Így szaporodtak el az egyenlő hivatás- és foglalkozásbeliek között a kasztok, hogy ezek kere-

tein belül kitermeljék a többi kasztokat.

Nem érhet nagyobb szerencsétlenség egy nemzetet, mintha a szolgalelkűség elhatalmasodik rajta. Nagy tetteket csak szabadlelkű, önállóan gondolkodó emberek hajtanak végre. A szolgák tudnak hizelegni, le tudnak dőlni hátulról, de nagy dolgot nem tudnak véghezvinni. A történelem folyamán a római cészárok korától kezdve akkor lép fel a szolgalelkűség, ha a társadalom elaljasul, ha nem mer őszinte lenni az egyén ömagához sem, hanem állandóan a hazugság s a képmutatás hitvány álarcát viseli. A magyarságtól, a magyar lélektől mindig elég távol állott ez az európaiatlan és méltatlan jelenség s csak a világháboru után minket ért igazságtalanságból fakadó le-sújtottság, depresszió engedhette oly közel a magyar lélekhez.

De lehet-e ilyen fertőzött lélekkel élet-halálküzdelmet komolyan és meggyőződéssel folytatni? A Bizáncban, Herceg Ferencnek ebben a kiváló darabjában, Giovanni, a genovai származású kapitány azt mondja Konstantinnak, a hatyaltó birodalom utolsó császárának: „Egy nemzet akkor hal meg, amikor megássa a maga sírját.” Tudjuk, hogy mekkora az az élet-halálküzdelem, melyet most folytatunk s amelyben a magyarság aszerint áll vagy bukik, hogy nemzeti közérkölcse, nemzeti szelleme töretlenül kibírja-e az idők próbáját, vagy sem. Ha mi lelekben nem gyáván meghunyaszkodók, gerincünkben derékszög alatt hajolók, hanem erősek, őszinték és egyek leszünk a szó nemesebb értelmében, mi kerülünk ki győztesen ebből a küzdelemből, amely ezen a területen ezer év óta folyik. Ha azonban lelki defektusokban maradunk, akkor mi maradunk alul s könnyen rá-mehet erre országunk is.

Minél több őszinteség egymás között annál több szeretet, minél több szeretet, annál több lelki emelkedettség s minél több lelki emelkedettség, annál több igaz, tisztelet, igazi tekintélytisztelet, igazi hazaszeretet s ha kell, igazi keresztényi, „non sum dignus” alázat. Legfőbb ideje, hogy erre visszatérjünk!

(—ány.)

A tüzelőanyag biztosítása.

A magyar közvélemény helyesléssel és megnyugvással fogadta azt a minap megjelent kormányrendeletet, amely a tüzelőanyag beszerzését és felhasználását szabályozza. A nyersanyagok igazságos és célszerű elosztását nemzetgazdasági és szociális szempontok egyként követelik, éppen azért a közönség figyelmeltlen veszi tudomásul ezt a korlátozást, amely voltaképpen biztosítása annak, hogy az elmúlt tél kinos és kellemetlen nehézségei ne ismétlődhessenek meg.

Bizonyos, hogy a tüzelőanyaggal kapcsolatos tavalyi események sok olyan külső körölményen multak, amelyeket nem lehetett előre látni, de bizonyos az is, hogy a most életbeléptetett előrelátó gondoskodás ezeket a nehézségeket már eleve kiküszöböli. A hatósági gondoskodás elsősorban a fakitermelés kérdésére irányul, s egy kézbe fogja össze a termelés, szállítás és kereskedelem problémáit. A gyakorlat megmutatta, hogy a tüzelőanyagellátásnál a nagykereskedelemben éppen úgy, mint a kiskereskedelemben egységes, központi irányításra van szükség. Eddig három tárca is foglalkozott a problémákkal, aminek célszerűtlen volta nyilvánvaló.

Természetesen gondoskodás történt a szénellátás zavartalanságának biztosítására is s etekintetben a munka három

irányu. A készletek bejelentése, a szükséglet megállapítása és a rendelkezésre álló mennyiségek szétosztása, az a három pont, amely biztosítja majd, hogy nem lesznek fűtellen lakások magyar földön az elközelgő télen.

Jelentős és komoly probléma az elosztás kérdése, aminek rendezésénél elsősorban a kormány elsősorban a szociális szempontokat veszi figyelembe. Az új rend megakadályozza a készletek indokolatlanul nagy gyűjtését s így gátat vet az elé, hogy a gazdagok a maguk mohóságával a kevésbé tehetősek számára anyaghiányt idézzenek elő. Ebből folyik, hogy a kormányzat különös gondot fordít a kislakások fűtésére s azt igyekszik teljes mértékben biztosítani. Megszorítások csak a lukszuslakásoknál lesznek, akként, hogy a készletek beszerzését kevesebb számú szoba fűtésére korlátozzák.

A kormányrendelet a kellő időben jelent meg, mert hiszen ma még bőven van idő a szükségletek beszerzésére és bőven van idő arra, hogy a mult évi szigorú tél tüzelőanyag-ellátásának nehézségein okuljanak úgy az illetékes hatóságok, mint az érdekelt közönség. Kétségtelen, hogy bizonyos aggodalommal tekintettek egyesek a most következő tél elé s ez a rendelet alkalmas arra, hogy a különös hírességeket megcáfolja,

az alaptalan aggodalmakat eloszlassa.

A rendezéshez már hozzákezdett a kormányzat s a fa és szén-ellátás problémáját, különös tekintettel a fa-kitermelésre, folyamatosan kívánja a kívánatos mértékben megoldani. A szakminisztériumokban kidolgozták a legjobb megoldási tervet és minisztertanácsi döntés alapján vehető bizonyossá, hogy nem kell az elkövetkező hónapokban a tavalyihoz hasonló súlyos fa- és szénmizériáktól félni.

Megkönnyíti ez a kormányrendelet a kereskedők munkáját is, akik most már pontosan tudják, hogy milyen rendelkezésekre számíthatnak és milyen megnyilvánulásokat szállythatnak le. Nagy szociális jelentősége van a tüzelőanyag-ellátás ekként való igazságos biztosításának s a magyar közönség éppen olyan fegyelmet, mint örömmel fogadja ezt a szabályozást, amely lényegében tulajdonképpen nem jelent korlátozást.

A rendezés kűszőbén.

Elhangzottak a nyilatkozatok. Mint várható volt angol részről ismét és utoljára visszautasították a felkínált békejavot. Hitler vezér és kancellár, Ciano olasz külügyminiszter jelenlétében, elhangzott beszédére szüklátókörű, hamis indokolással válaszoltak. Ez volt az utolsó alkalom, hogy az angol világbirodalom gőpontja, a szigeti anyaország megmenekülhetett volna a fergetegként reázduló győzelmmel telített és a végső győzelmet is biztosnak tudó német haderő előtt. Ami most következik, nem lehet kétséges. Az angol hadsereg képtelen lesz ellenállni. Alig hihető, hogy a válasz az angol nép akaratát fejezte volna ki, ha mégis, úgy nem volt tudatában annak a megpróbáltatásnak, melyből eddig a naponként megisméltódó német légitámadások során csupán kicsiny izelítőt kapott.

Német és olasz barátaink végső küzdelmét együttérzéssel kísérjük és harcuk sikere érdekében a bennünk közvetlenül érdeklő kérdések megoldását a müncheni megbeszélések értelmében az általános helyreállító rendezés idejére várjuk, mert tudtuk, hogy Délkelet-Európa békéje barátaink számára milyen fontos sággal bír.

Alig néhány nappal ezelőtt azután meghívást kapott Berlinbe Filov bolgár miniszterelnök és Popov külügyminiszter. Ebből a meghívásból az látszik, hogy német és olasz barátaink súlyos harcuk előtt sem halogatták a rendezés kérdését és fölényük biztos tudatában az Anglia ellen meginduló nagy támadás előtt Salzburgba hívták Gigurtu román miniszterelnököt és Manoilcu külügyminisztert. A román államférfiak most szereznek hivatalosan tudást a tengelyhatalmaknak Délkelet-Európát illető felfogásukról, hogy azután országuk külpolitikáját ennek megfelelően irányítsák és hogy a békés rendezés multhatatlanul szükséges lépéseit megtegyék.

Romániának még két irányban vannak elintézetlen ügyei. Délen Bulgária az az állam, melynek értékes területét Dobrudzsát szerezte meg a maga számára Románia, tekintet nélkül arra, hogy ez a te-

rület nemzetiségileg is szigorúan bolgár jellegű. Ugy hiszik, hogy Románia már tudatára ébredt annak, hogy nem maradhat egyetlen hasznát huzó résztvevője az elmúlt világháborúnak és Bessarabia elvesztése után még le fognak válni róla a telhetetlen mohósággal megszerzett területek is, melyekhez sem népességi, sem történelmi jogcímek nem fűzik, hanem egyedül a szélel együtt haladó politikájának gyümölcsei azok. Most azonban ez a politika nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Romániának az utolsó percig kivárára alapított magatartása már nem talált megértésre illetékes helyen és ezt Románia is érzi, mert eddig ugyan még meg nem erősített hírek szerint, nem gördít akadályt a bolgár-román viszony rendezése elé, ami természetesen egyértelmű azzal, hogy most már Bulgária felé is feladja az integrálás elvét, amelynek egyik szép szövege volt az, hogy „Romániából egy barátát sem.”

Bennünket, magyarokat legelső sorban Erdély ügye érdekel. A salzburgi találkozáson ez is eldöntésre kerül. Román politikai körök szerint Erdélynek vannak olyan területei, melyek nemzeti szempontból Romániát nem érdeklik, ezekről tehát hajlandó lenne lemondani. Ez az első megnyilatkozása — bár még ezt sem erősítették meg — a román politikának, amely beismeri, hogy Románia nyugat felé sem tart ki korábbi intranzigens felfogása mellett és hajlandó a tárgyalásokra, ha azután békét nyerhet.

Meghívást kapott a német birodalomba való látogatásra dr. Tiso József a fiatal Szlovákia államelnöke is, aki miniszterelnökével dr. Tukával együtt utazik.

Ezek a meghívások és tanácskozások nyugalommal töltenek el bennünket, mert tudjuk, hogy huszonkét, küzdelmekkel telt, nehéz esztendő után most azok tesznek igazságot, akikkel együtt küzdöttünk végig a világháború győzelmeivel telt éveit, hogy azután belső erőinket szétforgácsoló ellenséges propaganda áldozataivá legyünk és akik maguk is szenvedtek az igazságtalan béke terhe alatt.

Hírek és különfélek

LEVENDULA.

Egy kies fekvésű régi bányatelepen, melynek ódon házaiban most nyugalmat élvező bányászok laknak, sétáltam a napokban. Virággal, veteményekkel teli kis kertek sorakoznak a lakások előtt s az egyik ilyen kis kertcskében láttam a levendulát virágjában.

Ha van virág, nem is virág, csak növény, amelyet az ember rokonának érez, sőt ennél is többnek: barátjának, akkor a levendula az. A rózsza olyan, mint szép, büszke szerető, — elbájol, elkábit és elhagy. Majdnem minden virág ilyen, kertek és üvegházak annyi kényes neveltje, csak szép és semmi több, gondunkért, szeretetünkért, gyengéd törődésünkért nem ad, csak percnyi mámort és azt a kegyet, hogy hódolhatunk szépségének.

A levendula, isten látja nem szép. Szürkészöld vékony száron fakóllia száraz kis bóbíta, ennyi az egész, ha aka-

rom virág, ha akarom növény, sőt gyönyörű csupán. De a levendula jó hozzánk, ez a szépsége, és ez több minden szépségénél. A levendulával nincs sok baj, vesződség, gond, amíg kikél és kivirágzik. Nincsenek különösebb igényei, nem kíván megkülönböztetett bánásmódot, ilyen vagy olyan földet, öntözést, ápolást. És mégis, születésétől haláláig, sőt még halál pórtaiban is hűség, jószággal szolgál bennünket, édes kis lelke tele van azzal a szenvedélyes vágygá, hogy minél több hasznát vehessük. Nem kéri, tegyük vázába, mint a rózsát, vagy akár a legegyszerűbb vadvirágot, meglegezik vele, ha rejtetten, titokban szolgálhat: fehérneműs szekrényben, ládájában, lefosztott, zacskóba kötözött, szárított virágaival. Vigyáz a holminkra, kedves, fűszeres illattal tölti meg szobánkat, jóleső, otthonos hangulatot teremt, sehol sem látható és mégis mindenütt érezhető finom, szerény, kellemes jelenléte. Gyógyít, üdít, csillapít, üvegbazárt lelke hűsen simogatja végig homlokukat, ha lázasak, fáradtak vagyunk, mint egy rég halott édesanya angyalkozó.

Ez a levendula,

Ó, nézzétek: az életben annyi a szépség, de oly kevés a jószág! Annyi gyönyörű virágot ölelünk szívünkbe, annyi hűvös szépségnek hódolunk, anélkül, hogy bármit is visszakapnánk a lángból, amelyet ráparazoltunk. De egyszer belefáradunk mindnyájan, már csak fájdalmat okoz a szépség, amely egyebet nem tud adni önmagánál. És ekkor ébredünk rá a jószág szépségére, arra a késő, de még el nem késő bölcsességre, hogy nemcsak a rózsát lehet szeretni, hanem a levendulát is.

Erre tanított meg az öreg bányász kis kertje s arra gondoltam, talán azért ülteteli a levendulát, mert az nagyon sokban hasonlít az ő, sokak által lenézett, de az emberiségnek annál többet nyújtó nehéz hivatásához.

— y — n.

Virágosítsuk városunkat!

Balassa Bálint irodalmi társasági hírek. Az igazságügyminiszter Dr. Papp Dezső salgótarjáni ügyvédet, a salgótarjáni Balassa Bálint irodalmi társaság irodalmi szakosztályának elnökét a salgótarjáni kir. járásbírósság mellé ügyészé megbízottul rendelte ki. — Ibász Aladár staggione szintársulata Koltay Imre, a társaság elnökének „Cim a kiadóbivatalban” c. nagy sikert aratott kitűnő operettjét legközelebb Pestszenterzsébeten, utána pedig Ujpesten mutatja be „Gyorsan egy férjet” új címmel. — A rimaszombati Polgári kör és a Hősök Emlékbizottsága a polgári körben július 20-án a rimaszombati költők, írók és zeneszerzők közreműködésével kitűnően sikerült szerzői estélyt rendezett, amelynek keretén belül Dr. Tóth Mátyás főispáni titkár, a Balassa Társaság rendes tagja saját verseinek bemutatásával osztatlan elismerést váltott ki. A termet zsufolásig megtöltö a közönség különösen hazafias verseit honorálta nagy tetszés-nyilvánítással.

Bevezetik a petróleum-jegyet. A Budapesti Közlöny július 23-i számában jelent meg az adóköteles petróleum fogyasztásának szabályozásáról kiadott kormányrendelet. Az ország gazdasági helyzete szükségessé tette a világítási, főzési és üzemi célokra szolgáló adóköteles petróleum fogyasztásának csekélymértékű korlátozását és ezért a rendelet bevezeti a petroleumutalvány-rendszert. A petroleumutalványokat a közszégi előjárások fogják az igényjogosultak rendelkezésére bocsátani és ezeknek az utalványoknak alapján szerezhető be a jövőben a világítási, főzési és üzemi célokra szolgáló petróleum az egyes kiskereskedőknél. Fűtési célokra petróleum nem igényelhető. A mezőgazdasági üzemi, tehát nem a fenti célokra szolgáló petróleum forgalmát a rendelet nem érinti.

A nyul és fagykár szenvedett gyümölcsstermesztők megsegítése. Az elmúlt rendkívül szigorú és havas télen az újabb telepítésű gyümölcsösökben igen érzékeny nyul és fagykár állott elő, aminek a következtében az ország egyes részein nagyszámú gyümölcsfa teljesen elpusztult, vagy életbenmaradásához és kielégítő fejlődéséhez kevés a remény. A gyümölcsstermesztőket érintő kár enyhítése céljából a földművelésügyi miniszter az ősz folyamán gyümölcsfaoltványokat fog kiosztani. A károsult gyümölcsstermesztők a nyul és fagykár miatt kipusztult gyümölcsfaik pótlására szükséges oltványoknak legalább egy részét ezen az úton biztosíthatják. Különösen nagy károsodás esetén teljesen ingyen, különben pedig 10-30 filléres térítés ellenében fogják az oltványokat kapni. Az akcióhoz szükséges oltványokat a földművelésügyi miniszter közvetlenül a faiskolából fogja a városok, községek által beszolgáltatandó adatok alapján ugyancsak a városok községek (közjegyzőségek) címére f. év őszén kiutalni.

Hirdessen „A MUNKA” című politikai hetilapban!

5 waggon ócskavasat gyűjtött Pomáz. Két céget elítéltek kényszereltitkolásért.

Pomázon nagy sikerrel zárult a vasnap. — Közel 5 vagon ócskavashulladék gyűlt össze, amelyet már el is szállítottak rendelkezési helyére. — Városunkban 15 vagon ócskavas gyűlt össze, azonban a gyűjtés állandóan folyik. Az átvétellel megbízott kereskedő bármikor átveszi a vasközpont által megállapított áron az ócskavasat.

Az országos gyűjtéssel kapcsolatban, mint már jelentettük, az Iparügyi Minisztérium szigorú rendeletet adott ki, amelyben biztosította a forgalomkénysért. — Ez azt jelenti, hogy a készlettulajdonosok kötelesek összegyűjtött tételeiket el-

dásra bocsátani. — Az elmúlt napokban a rendelet ellen vétő több készlettulajdonost már megbüntettek. — Most a VIII. ker. Előjáróság, mint I. fokú rendőri büntetőbírósság, újabb két ítéletet hozott. — Weisz Miksa és Csillag Sándor ócskavaskereskedőket, mert készleteikről megfelelő kimutatást nem vezettek, nem jögerősen 1000 pengő pénzbüntetésre ítélték. — A Radó és Radó elektrotechnikai cég tulajdonosát, Radó Adolfot, mert a készletében lévő ócska fémanyagát a Külskereskedelmi Hivatalnak nem jelentette be, jögerősen 300 pengő pénzbüntetéssel sújtották. —

Sakkhírek.

Városunkban a „Salgótarjáni Sakkkör” ujjászervezésével megint lendületbe jött sakkélet második mozzanata, az észak-magyarországi sakkcsapatverseny befejeződött. Sakkozóink utolsó mérkőzéseiket Miskolcon játszották legjobb játékosukat, a bevonult Balázs Józsefet nélkülözve és Miskolc város nagymúltú sakkozóitól 5 1/2 — 4 1/2 arányban vereséget szenvedtek. Miskolc így első lett, de csak óvasok segítségével. Egy elvesztett játszmát javára írtak, mert a diósgyőri erőlistán a 4-nek megadott játzó a 6. táblán játszott, viszont a diósgyőrieknek Miskolc ellen elvesztett, de megóvott egyik játszmáját, ahol a miskolci játékos súlyos időzavarban visszaigazította óráját (nagyfokú sportszerűtlenség), a Szövetség nem írta Diósgyőr javára. A megokolás szerint az óvasi ok megtörténteke kellett volna azonnal abbahagyni a játszmát, mert az a játékos, aki illetéktelenül az órához nyúl, azonnal veszít. A tiltakozás azonban csak a játszma elvesztése után történt meg, az óvást tehát el kellett utasítani.

A „Maróczy” csapatverseny eredménye tehát:

- I. Miskolc 18 1/2, matt
- II. Salgótarján 17 1/2 „

III. Diósgyőr 14 „
IV. Ózd 10 „

Miskolc 2 váratlan pontja ellenére is első lehetett volna a starjáni csapat, ha pl. Miskolcon egyik játékosunk tisztán döntetlen állásban hozzá nem nyul egyik bábijához: a megérintett bábball lépnie kellett és e miatt veszített. Meg kell állapítanunk, hogy sakkozóink sportszerű viselkedését valamennyi ellenfele elismerte. Ha vita merült föl, Endrey László, tornavezető urali irányításával az ellenfél megelégedésére történt a döntés. Minden ellenfelével szemben barátságos szellemben folyt le elejétől-végig a mérkőzés, el is ismerték úgy Miskolcon, mint az Országos Szövetségben, hogy a verseny erkölcsi győztese Salgótarján.

Talán bizonyos tekintetben lemondást jelentett ez a viselkedés, de ezzel egy távolabbi magasabbrendű célt szolgáltattak; a városközi sakkmérkőzések jövőjét és vele a vidéki magyar sakkozás fejlődését biztosították.

Felvétel a debreceni egyetemre. A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem hit-, jog- és állam-, orvos-, bölcsészettudományi, ennek matematikai és természettudományi csoportjára a rendes beiratkozás az 1940-41. tanév I. félévére szeptember hó 1-16-ig tart. De

káni engedéllyel beiratkozni szeptember hó 16—20-ig, rectori engedéllyel szeptember 21—31-ig lehet. A felvételi kérvényeket az illetékes karhoz címzetten 1940 augusztus hó 1 és 31 közt kell benyújtani. Eredeti okiratok szükségesek. A dékáni hivatalok csak, kelloleg felszerelt kérvényeket fogadnak el. Akik tandíjmentességért folyamodnak, kérelmüket az illetékes karhoz 1940 szeptember 1-ig nyújtják be. Részletes tájékoztatás jelent meg a Budapesti Közlönyben, s felvilágosítást nyújt a rectori hivatal. Az egyetem férfi és női internátusok működnek. Erre nézve az internátus, illetőleg kollégium igazgatósága nyújt részletes tájékoztatást.

IGEN OLCSÓN
kapható 3 drb. régi
tipusu REMINGTON
és 1 drb. CARDINAL
IRODAI IRÓGÉP
Megtekinthető
Végh Kálmán
papírüzletében.

A bécsi őszi vásár. A bécs őszi vásárt ez évben szeptember 1- és 8-ig tartják meg. A külföldi szokások érdeklődése ezuttal sem marad el: Olaszország, Magyarország, Bulgária, Görögország, Jugoszlávia stb. stb. már bejelentették részvételüket. A Protektorátus is képviselteti magát. A külföldi államok reprezentatív csarnokot — „Nemzetek-csarnoka” — kapnak. A bécsi vásár ezuttal is az ipari- és kézműipari termékek színé-javát vonultatja fel. A technikai ipar mindenekelőtt délkelet Európa igényeit tartja szemelőtt.

Virágosítsuk városunkat.

Pályázati hirdetmény.

A Salgótarjáni és Salgótarjáni Járási Ipartestület pályázatot hirdet vendéglői üzemének bérbeadására. Pályázati határidő f. évi augusztus hó 26-án d. u. 6 óra. Pályázhat minden arra jogosult és szakképzett vendéglőiparos. Pályázati feltételek az Ipartestület irodájában minden hétköznap d. e. 9 órától 12 óráig meg tudatók.

Aki kézírását beküldi

Zsombok Zoltán írónak, érdeke grafológiai kidolgozást kap önmagáról jelleméről, tehetségéről, vagy másról, akinek kézírását beküldi.

Utbaigazítást nyer terveire, ötleteire, és tanácsot kap lelki és üzleti céljaira, problémáira.

Részletes levélben fejti ki mindenkinek lehetőségeit és a megoldások módjait olyan ügyekre, tervekre, ötletekre és kérdésekre, amelyek természetesen és emberileg elérhetők.

A rádióból is ismert író tanácsainak azonnal használni lehet. Egy ilyen grafológiai kidolgozás a modern írásfejtes tudományos eredménye és elveti a babonák korából megmaradt jóvendölés frázisait.

A válasz díját Ön szabja meg: tesszserinti összeg postabélyegekből és címzett bélyeges válaszboríték mellékelendő. Cím: Zsombok Zoltán, Budapest, 62. Postafiók 46.

UJ IRÓGÉPET

kaphat
regi írógépeért
VÉGH KÁLMÁN
könyvesboltjában
SALGÓTARJÁN.

Műanyag ültetvények

(N. T.) A világ gazdasági szakemberei aggodalommal figyelik már hosszú idő óta a föld faállományának csökkenését. Általában sokkal több fát használnak el, mint amennyit az utánpótlás megengedne. A különféle iparágak, melyeknek fa az alapanyaga, mind többet és többet fogyasztanak; gondoljunk csak a műselyem- és műgyapjuiiparra, nem számítva a celofánt, a fából nyert cukrot és végül azt a törekvést, hogy benzinakarékosság céljából, a motorokat is fagázzal hajtsák.

A fagondok problémája a berlini „Kaiser Wilhelm Institut” szencziós tenyésztési eljárásával megoldottak tekintetű.

A még röviddel ezelőtt követett tenyésztési és szelekciós műveletek helyett

— ezeknek köszönhetjük pl. az édes csillagfűrtöt — ultraviolettes röntgen besugárzásoknak vetik alá a növényeket. Emellett azonban hideg- és éhségsokkal, valamint az őszi kikirics nedvével is befolyásolható a növények átöröklődő tulajdonsága. Ily módon valóságos óriási példányokat tudtak tenyészteni.

Ezen eljárások első sorban a műgyapjuiipar faszükségeinek fedezésénél fogják gyümölcsöztetni.

Az említett methodusokkal kezelt nyárfa pl. még rossz talajon is oly gyorsan nő, hogy már 2 év múlva feldolgozható. Az ilyen fa ugyanannyi műanyagot szolgáltat, mint a rendes erdei nyárfa.

Ezekután valóságos műanyagültetvények létesíthetők.

Elégetik a kakaót.

Midőn kávébálákat égettek el, vagy dobtak a tengerbe, amikor fagyasztott marhahúsból főztek szappant és hagyták, hogy a felhalmozott gyapot tömegek saját súlyuktól meggyulladjanak, tulajdonképpen a kapitalista világgazdasági rendszert bélyegezték meg.

E cselekedetknél mindennek lehet szerepe, csak a józan észnek nem. Az elpusztított kincsekért felhangzó panasza, egy rendszer elleni súlyos váddá erősödött.

Csak azért, mert e termények bősége miatt nem tudták létrehozni a kereslet és kínálat közötti egyensúlyt, szaporították a bűnös és esztelen cselekedetek számát:

Nyugat-Afrika aranypartjain és Nigériában ismét magasra csapott a földi javakból rakott máglyák lángja, ugyanott, ahol 2 évvel ezelőtt már egyszerű elégettek 60 millió kg. nyerskakaót.

„Rentábilis megsemmisítés”-nek nevezi ezt az angol nemzetgazdálkodás és tradícióként szinte szentesítette is már. A 18. században angol kereskedelmi társaságok a keményen kizsárolt hinduk és jávaiak által beszállított hatalmas fűszermennyiségek nagyrésztét pusztították el Indiában, az uzsoraárak megvédése céljából.

Multév novemberében közölte az

angol sajtó, hogy Anglia Brit-Nyugat-Afrikában lefoglalta az egész évi kakaótermést. Akkoriban London még abban a reményben ringatózott, hogy az összeharcsolt tartalékokkal jól jövedelmező üzleteket köthet a semleges országok piacain.

A német hadvezetés eközben keresztülhúzta ezeket a számításokat. A remélt piacok német kézre kerültek.

Azóta a hajóúrtartalom is nagyon megcsappant és az utoljára fellobbanó nagyzási hóbot kísérlete is meghiúsult, mely egész Európát éhségláncra akarta verni.

Négyszáz millió kg kakaó, egy egész évi termés, hamvadt el.

A Harmadik birodalom ellátása ezzel nem szenved kárt, hiszen a németek jól tudták, hogy nem nekik szánták ezeket a kakaószállítmányokat, nem is számítottak rá.

A lobogó máglyák mégsem hagyják azonban egészen közömbösen a Németbirodalmat. Az égő kakaó visszaverődő fénye, a német-olasz ellenblokádt hatóságáról tanuskodik, azt mutatja, hogy szétesőben van egy világbirodalom.

Nemcsak a fekete ültetvényesek kakaója hever a máglyán, hanem Nagy-Britannia egész gazdasági rendszere is.

A városházán

jövő hét közepén fizetik a bevonult katonák családjai részére a segélyeket. — Közismert az a miniszteri rendelkezés, hogy családi segélyben csak akkor részesülhet az itthon maradt család, vagy szülő, (nem após, vagy anyós) ha a bevonultak parancsnoksága értesítést küldött a város polgármesteri hivatalának az érdekeltek bevonulásáról. Amennyiben az értesítés nem érkezik meg, a városi hatóság a segélyeket nem tartozik kifizetni. Azonban — értesülésünk szerint — ha az itthonmaradt feleség, vagy más hozzátartozó hiteltérdeklően tudja igazolni, hogy férje, vagy fia katona és itthon elálatlan gyermek is van, akkor feltétlenül megkaphatja a segélyt, a későbbi katonai igazolás megküldésének reményében. Gyermektelen feleség segélyben — a rendelet szerint — csak akkor részesülhet, ha betegséget, vagy munkaképzetlenségét orvosi bizonyítvánnyal igazolja. — A segélyek fizetésének pontos időpontjáról a város polgármesteri hivatala dobszó útján értesíti majd a közönséget. (Előreláthatólag pénteken, vagy szombaton lesz segélyfizetés.)

Befejeződött a Mezőgazdasági Kamara baromfi-tenyésztési tanfolyama. Mint tudvaleg a Tiszajobparti Mezőgazdasági Kamara a Miskolcon ujonnan létesült baromfikeltető telepen 6 napon át tartó baromfi-tenyésztési tanfolyamot rendezett, melynek vezetését és a kérdéssel összefüggő tárgyak ismeretétét Wimmer Károly okl. mezőgazda, a Baromfikeltető Központ vezetője látta

el. A díjmentes tanfolyamon mintegy 30 hallgató vett részt, a környékbeli falvakból, de szorgalmasan végig hallgatták az előadásokat miskolci érdeklődők is. Mindenesetre Miskolc és környéke baromfi-tenyésztésének emelése érdekében a tanfolyam megrendezése rendkívül hasznosnak és eredményesnek bizonyult.

Testvérközségi hír.

A mozgalmas politikai és nemzetközi helyzetre való tekintettel a testvérközségi 50 iskolás gyermek itteni nyaralása egyelőre elmarad, azonban a polgármester igyekszik más módon kifejezésére juttatni az aknaszlatai és tiszafüredgyházai iskolás gyermekek iránti szeretetet, akik — mint értesülünk — a tavalyi meleg gondoskodás után, igen nagy számban szerettek volna városunkba jönni.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. A gyógypedagógiai intézetbe való felvételek már megtörténtek f. év július havában. Felvételt 10 évesnél fiatalabb gyermekek nyerhetnek. Igazolt szegénység esetében teljesen díjtalan az elvétel.

P. Azon panaszára, hogy a vasúti kalauz figyelmetlensége miatt helytelen irányban utazott, sajnós nincs más orvoslás, mint az, hogy máskor ne várjon más figyelmeztetésre, hanem saját maga győződjék meg a kocs oldalán kifüggesztett utirány jelzésről és akkor nem viszi el a vonat másfelé és nem fog ráfizetni az amugyis drága vasúti jegyre.

R. A pásztói 2 éves kereskedelmi tanfolyamról külömbözteti vizsgával felvételt nyerhet a helybeli áll. felsőkereskedelmi iskolába, amennyiben hely van és a külömbözteti vizsgát jeles, vagy jó eredménnyel tette le.

Olvasókönyv.

Alig bírom letenni a kezemből. Csak nézem, nézem. Nyúltes és avult, de olyan ismerős... s oly ismeretlen! Tanácsait oly rég tudom... s feledtem! S oly messze már... s oly messze még [a hit,

mellyel betűztem kővér betűit. Oly messze még...

„Ihol ni, a vonat!” — de rég, de rég gördült felem ez a mozdonykerék... a „földmíves” is megőregedett, (nem is csoda)

mióta veti már a búzaszemeket!

Az élet itt oly egyszerű. „A jószág mindent legyőz”, „a munka nemesít”, „csak a mesékben vannak gonoszok”... jaj, igaz mesék, jaj hazug valóság!

Oly egyszerű:

A földmíves a földjét míveli, tavasz van s vet. „Ki mint vet, úgy arat.” Ez is hazugság. Átkozott hazugság! Fejemmel döngöttem a falakat s ordítanám: nem igaz, nem igaz! Ahogy vetettünk, úgy mások arattak, a jószágunk gonosznak nyit eget, nem! nem hihetek ez arany szavaknak, hiszen bennünket mind csak hiteget, csak hiteget!

Egyszerűség, boldog egyszerűség, de messze hullottunk biztos öledből! Hol most a napfény? Mindent köd takar... hol a biztonság? tétován bolyongunk néhai boldog, célos életünk sirnantjain — és széles horizontunk hová süllyedt? — s az egyszerű szavak igazsága kinek igaz még?

Zürzavaros köd-életünk fölött ez az öreg könyv olyan, mint egy bohóc: az egyszerűség, a tisztaság, termő föld, derűs ég, a boldogság bitang bohóca.

De jó volna még egyszer hinni szép meséinek!

De jó volna leszagtatni a bánatot magunkról, mint egy rongyot, a szitkokat kitépni, leveletni mindent, mindent, ami: ma, az átkokat elszórni mind a szélnék, de jó volna egy együgyű ima...

De jó volna futni, rohanni, menekülni innen, keresztül reménytelen éveinkbe, a nem tudott poklokba vagy egekbe, de innen el... egy kijelentő mondatot rebegve makacs hittel s behunyt szemmel, minél egy varázsigét, hogy vissza ne zuhanjak: szállni, szállni... s egy eljövendő fa tövében, ahol nem volna már a mából semmi; semmi: lepihenni... elfelejteni mindent, ami bántott és valahogy visszaálmódni ezt az egyszerű, boldog világot!

(—ány.)

A sok gyerekes anyák napján aug. 20-án a társadalom áldozatkészességéből ismét kilenc sokgyermekes édesanya fog jutalomban részesülni. A Stefánia védőnők a megjutalmazandók névsorát már összeállították és a város polgármesteri hivatalához benyújtották. A gyermekek száma és az illető édesanya szociális helyzete szabják meg a segélyre és jutalomra való jogosultságot.

A koldulás tilos! Utasítsd el a legtöbbször idegen és munkakerülő cigányt! Hívd fel rá a rendőrfelügyelőséget!

A mezőgazdaságokban a katonai bevonulás folytán munkahiány állott be. A városi inségmunkásokból a helybeli földbirtokosok felvettek volt gazdasági cselédeket és földmunkásokat s így pótolták a munkahiányt.

A harcászatról.

Háboruban katonailag és külpolitikailag kiaknázható győzelemhez leggyorsabban harc árán juthatunk. A harc sohasem öncélú öldöklés, hanem az a célja, hogy az ellenséges ellenszegülést képviselő hadsereg ellenállását megtöriük.

A hadakozó felek ezt a célt a történelem folyamán egy csatával is elérték már. Többször történt meg azonban az, hogy a háború sorsát eldöntő, úgynevezett „döntő” csatához csak ütköztek és csaták láncolatán át juthattak el.

Nagy hadvezérek arra törekedtek, hogy ezt a döntő csapást, támadással mielőbb rámérjék az ellenségre. Ezért minden alkalmat felhasználtak a döntés kicikarására. A harc kivitelében tehát oly harcformákat választottak, amelyek gyors döntést ígértek és amelyek hadseregük jellegzetességének leginkább megfeleltek. A harc formája tehát eppoly fejlődésen ment át, mint maguk a hadseregek, hadi és közlekedési eszközök.

Mig Miltiades 490-ben Kr. e. a marathoni klasszikus beváró támadásánál a görög hoplita phalanx merev harcformájával győzött, addig Epaminondas már ennek új tartalmat adott a róla elnevezett ferde csatarend alkalmazásával. Epaminondas ugyanis rájött arra, hogy a dárddal harcoló hoplita szálfégyverét tartó mezeten vállát, balkarján hordott, kerek pajzsával ösztönösen védeni kívánván, a támadásban önkénytelenül jobbra húzódott. Így a phalanx is jobbra tolódott. E húzódással a két küzdő fél mindegyikének jobbszárnya átkarolta ellenfele balszárnyát s ott helyi sikert biztosíthatott a maga számára. Epaminondas ráeszmélt arra, hogyha átkaroló jobbszárnyának sikerét a végső győzelemig akarja fokozni, úgy a csata alatt a görög balszárnyon sem szabad ellenfelének sikert elérnie, ezért phalanxának veszélyeztetett balszárnyát eleve nagy (50 ember) mélységűre alakította. Phalanxának arcvonala így az ellenséghez viszonyítva ferde helyzetbe került. E harcformával győzött Leuktránál Kr. e. 371-ben. Ezt a harcformát alkalmazták nagy tanítványai II. Fülöp és Nagy Sándor is. A harcforma illetlen fejlődése tagadhatatlan defenzív gondolatból született meg. A csata kedvező eldöntését tehát csak közvetve szolgálta.

Hannibal hoplita seregét hatalmas és kitűnően kiképzett afrikai lovasságával erősítette meg. A nagy tömegekben, egy akaratnak engedelmeskedő lovasság nemcsak, hogy újszerű volt, hanem a nehézkes phalanxra igen gyorsan mérhette a döntő csapást. Utóbbi lökemenek erejét a gyengén védhető szárnyakra és a hátra mért csapás teljesen lefőkezthette. Ezáltal Hannibál a phalanxot helyhez rögzítette és teljesen bekerítette, lemeszarolta. Ez történt Cannanál Kr. e. 216-ban. A Zama-Narra-garra melletti csatában, Kr. e. 202-ben Hannibál már nem rendelkezett a 14 év előtti lovastömegeivel, ezért phalanxának szárnyai mögé, kipróbált gyalogságából, a második harcvonalban, erős tartalékokat állított fel, hogy azokat a csatában oldaltámadásra vezethesse. Terve meghiúsult, mert ellenfelének, Scipio Africanusnak, erős lovassága a karthágóiakat eredményesen hátbatámadta. Sőt oldaltámadásait is felfogták a római tartalékok. A mestert megverte tehetséges tanítványa, Hannibál neve mégis fennmaradt a hadtörténelemben, mert Cannae mellett kivívott győzelme minden nagy hadvezérnek örök időkre utmutatással szolgált a döntő csaták előkészítésére, tervezésére és vezetésére.

A középkor lovagi eszmevilága a tömegharcászat fejlődését visszavetette, így Hunyadi Jánosunk háboruitól eltekintve, mellyel a nagy magyar sztratégia, korát évszázadokkal megelőzte, a hadművészet gyakorlati újjászülése Nagy Frigyes korára esik. Az órla elnevezett ferde csatarend azonban már támadólagos elgondolásból eredt. 1757-ben Leuthennél jóformán semmi erejét sem küldi arctámadásra Lothringeni Károly császári serege ellen, hanem a hajnali köd és a kilátást elzáró dombok oltalma alatt, kitűnően begyakorolt seregével, lépcsőzetesen, az ellenség déli szárnyára húzódott, s ott tulerővel, az ellenfél gyenge szárnyára megindított támadásával, győzött. (Szárny-

csata.) Később saját tapasztalatai nyomán felismerte azt is, hogy a döntést erősítő szárnytámadás mellett, az ellenséget archban is meg kell támadni, nehogy az ott felszabaduló erőit a veszélyeztetett pontra vonhassa. A nagy hadvezér minden tétből kiviláglik, hogy a csata döntő pontján letipró tulerő gyűjtésére törekedett, miután kitűnően kiképzett, de kicsiny sereggel ezt mindenütt nem érhetette el. Ezt a lényegbevágó felismerést fejlesztette ki hadászati vonatkozásban Napoldon, ki azonban harcformákban, a fennsőbbes szellem szabadelvűségével, nem kötötte magát kedvenc harceljárások alkalmazásához.

A csatát legtöbbször általános elővédek oltalma mellett, nagyjában tisztázott helyzetek alapján, igyekezett eldönteni. A döntésre érett ponton összpontosított hatalmas tűzérési tűzzel minden akadályt elseperő támadó oszlopai elől. Ahogy mondta: „On s'engage partout et puis on voit”. Ilyen harceljárással nyerte meg 1805-ben austerlitzit, 1809-ben Wagram melletti csatáját. Viszont Ulmál az osztrák sereg teljes bekerítésével, a győri csatában pedig déli szárnytámadással győzött.

A teljes bekerítés gondolatát vitte diadalra Metz és Sedánál vivott nagy győzelmeiben 1870-ben id. Moltke is. Gr. Schlieffen is ezt a gondolatot állította az 1914-ben meginduló világháború haditervének előterébe. Ezzel a megsemmisítő csataformával győzött Hindenburg Tannenbergnél 1914. augusztus végén és ezzel szerezte meg a „ghazi” jelzőt. Kemál az Áfium-Karabisszar melletti csatában 1922-ben. A győzelemhez azonban a bekerítő csataforma egymagában nem elég. Ahhoz egy központosan ható támadás is kell, mely a bekerítettek erkölcsi erejét összeroppantja.

Külön meg kell emlékeznünk a magyar ősi harcformákról is.

A mozgékony lovastömegekben rejlő harcászati fölüenymesterien alkalmazták az ellenség kifárasztásában és végül teljes bekerítéssel végrehajtott megsemmisítésében. Példa erre a 899-ben vivott Brenta melletti csata. Bátran mondhatjuk, hogy fűrges cselvetéseikkel tarkított mozdulataik az erők gazdaságos felhasználásának örök mintaképei maradtak.

Salgótarján m. város polgármesterétől. 3065/1939. sz. Dr. Förster Kálmán alapítvány kamatainak szétosztása.

Hirdetmény.

A dr. Förster Kálmán alapítvány 1939/1940. évi kamataira pályázatot hirdetek.

A kamatokra minden salgótarjáni szegény pályázhat korra, nemre és vallásra való tekintet nélkül.

A segély iránti kérelmek élőszóval, vagy írásban, legkésőbb folyó évi augusztus 15-ig a városbáza szociális ügyosztályán terjeszthetők elő.

Salgótarján, 1940. július 4.

Dr. Förster Kálmán
polgármester.

Jó házból való fiút

nyomdásztanulónak felveszek. Végh-nyomda Salgótarján.

Hogyan kell kérelmezni a zárt mezőgazdasági termények feloldását? A zár alá helyezett mezőgazdasági termények és termékek zárt alóli feloldását, a kiadott rendeletek értelmében, indokolt esetben a földművelésügyi minisztérium engedélyezheti. Az ilyen tárgyban benyújtott kérvényben meg kell jelölni, milyen mezőgazdasági terményekre kéri a feloldást, kinek a birtokában van és milyen célból kéri a zár alóli való kivételt. Ha állatok takarmányozása-

céljából kérelmezik a feloldást, meg kell jelölni az állatok korát és darabszámát. A kérvényben felsorolt adatok valódiságát és helyességét minden esetben az illetékes községi előjáróságnak (polgármesternek) igazolnia kell.

GYÁRI ÚJ ÉS HASZNÁLT IRÓGÉPEKET

KÉNYELMES FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL KAPHATÓK VÉGH KÁLMÁN KÖNYVESBOLTJÁBAN SALGÓTARJÁNBAN.

A szövetkezetek nagy jövőjéről beszélt Varga József miniszter a paprikaközpont ülésén. A magyar fűszerpaprikát értékesítő központi szövetkezet hétfőn tartotta a Hangya-központ tanácstermében az idei u. n. paprikaparlamentet, a paprikatermelőket érdeklő időszerű kérdések megbeszélésére. Az ülésen megjelent és felszólalt Varga József miniszter is. Wünscher Frigyes dr. meleg szavakkal köszöntötte Varga József minisztert, aki mint Szeged város országgyűlési képviselője jelent meg. Varga József megköszönte az üdvözlést és azzal kezdte beszédét, hogy nagy híve a szövetkezeti gondolatnak, amely a magyar gazdaságszervezés anyagi erejét van hivatva emelni. A jövő Európájában — mondotta a miniszter — az eddiginél nagyobb verseny fog kialakulni és ebben az egyes ember ereje kevés lesz ahhoz, hogy megállja a helyét, a szövetkezetben tömörült kisemberek azonban boldogulni fognak. Köszönetet mondok a vezetőségnek, hogy a rábízott javakkal jól sáfárkodott és oly berendezéseket létesített, amelyeket a termelők a maguk erejéből nem tudtak volna megszerezni. Ha a gazda, a szövetkezet és a tudomány fog össze, akkor bizalommal nézhetünk a szövetkezeti mozgalom működése elé, mert évről-évre többet tudnak juttatni a gazdáknak. A miniszter szavait lelkes éljenzés fogadta, majd Wünscher Frigyes dr. számolt be arról, hogy a fűszerpaprika termelés és feldolgozásának javítása érdekében a földművelésügyi miniszterhez tett felterjesztésben foglaltakat teljes mértékben magáévá tette a minisztérium és így most már még erősebben sikerült biztosítani a magyar paprikaféleség versenyképességét a külföldi piacon is. Wünscher Frigyes dr. ezután részletesen ismertette, milyen módon támogatja a szövetkezet a jövőben a termelőket és emeli a minőséget.

A POLLO MOZGÓ

Hugo Viktor Nyomorultak c. világhírű regényének új filmváltozata.

Julius 27-én, szombaton 5, 7, 9
28-án, vasárnap 3, 5, 7, 9-kor
29-én, hétfőn 5, 7 és 9 órakor

A GÁLYARAB

Julius 31-én, szerdán 7 és 9
augusztus 1-én csüt. 7, 9-kor
16 éven felülileknek.

A GORILLA

Megfelelő etetéssel küzdjünk a baromfikolera ellen. Baromfi-nyesztésünkben, amely az exportban jelentős szerepet játszik, a rendkívüli téli időjárás nagy károkat okozott. Különösen ott, ahol a téli takarmányozás kívánni valót hagyott hátra, a meg nem felelő takarmányozás a szervezetet legyengítette, ellenállóképességét elveszítette és így a nyaranta fellépő betegségek, különösen a baromfikolera jobban felütheti a fejét. Még igen kevéssé ment át a köztudatba, hogy a baromfiinak a helyes irányú fejlődéshez, csakugy, mint minden háziállat-

nak, vitamindus takarmányra, illetve vitaminokra van szüksége. A zöldtakarmányban sok az A vitamin, ami a szervezet erősödésében játszik fontos szerepet. A baromfiak B. vitamin szükségletüket megtalálják különösen a gabonamagvakban, de vigyáznunk kell, hogy hibába ne essünk és a baromfiakat ne tartsuk kizárólag tengerin, árpán, buzaocson, mert akkor nem kapnak kellő vitamint. Különösen ha valahol felüti a fejét a baromfikolera, ez a legveszedelmesebb betegség, akkor a megfelelő ojtás, szérumozás, szimultán ojtás mellett tanácsoljuk a megfelelő vitamindus takarmányok, keverékek etetését. Ilyen keverékek: reszelt sárgarépa, szénamurva, kevés reszelt burgonya, amit megvizetünk, de még jobb, ha tejjel, vagy lefőlőzött tejjel keverünk össze. Akkor mikor a tyukok tojnak, ajánlatos ezekhez a keverékekhez kevés csirázlatott búzát adni, kevés szénasavas meszelt, futort. Így az állat minden vitaminszükséglete fedezve van. Tudományos kísérletek és tapasztalatok igazolják, hogy különösen baromfikolera esetén a sárgarépa-etetés igen jó hatást fejt ki. Ez minden házartásban könnyen beszerezhető. Ma, mikor a huskiorlátozás idején a baromfi, annak fehér husa, főleg gyerekek és öregek táplálása szempontjából olyan fontos szerepet játszik, karoljuk fel az okszerű baromfitenyésztést.

Tavaszi napsütés az arcot szeplőssé teszi

Szeplőt, májfoltot szüntet:

Bubi szeplőkrém

Az arcot fehérre, simává teszi:

Bubi arccrém

Az arcot tisztítja:

Bubi szappan

Pattanást szüntet, zsirtalanít:

Bubi arcszesz

Az arcot megvédi a változó időjárástól:

Bubi puder

Kapható:

SZÚCS RÓBERT
gyógyszertárban, Salgótarján

Bányamozgók műsora. A baglyasaljai és pálfalvai bányamozgók július 28-án, vasárnap, szokásos három-három előadás-sorozatban PÁRBAJ SEMMIÉRT című, kiválóan humoros magyar filmet mutatják be Csontos Gyula, Berky Lili, Köpeczy Boóc Lajos, Nagy Alice, Vaszary Piri, Pethes Sándor, stb.-ekkel a főszerepben. A műsort a Magyar, Fox és Ufa világhíradók egészítik ki.

Hirdessen

„A MUNKA” Politikai hetilapban!

Lencsekár. Különösen Borsod vármegyében több helyen panasz tárgyává tetették, hogy a lencsében a túlságosan bő esőzés, valamint a gubacslegy jelentős károkat tett. Tekintettel arra, hogy a lencsét Magyarországon legkiterjedtebben éppen Borsod vármegyében termesztik, a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felhívta a földművelésügyi miniszter figyelmét a lencsetermelés várható 30-50%-os károsodásra s egyben oly irányú előterjesztéssel élt, hogy a lencse minimális árának megállapításánál, ennek megfelelően vételessé figyelembe a károsult lencsetermesztő gazdáknak az érdeke.

Fuvardíj-mérséklés gyorsára gyümölcsküldeményekre. A földművelésügyi minisztérium felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a kereskedelem és közlekedésügyi miniszter a gyümölcsértékesítés előmozdítása érdekében megengedte, hogy a gyorsarabárúként, illetőleg zöld szállítótárggyal a magyar királyi Államvasutak és a kereslelésben lévő vasutak vonalain fuvarozott gyümölcsre az Államvasutak gyorsarabárújának 30 százalékkal csökkentett díjtételeit érvényesíthessék.